

ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ: МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТА НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У статті розглянуто структуру методологічного інструментарію дослідження злочинів проти власності. Встановлено різновекторні рівні методології кримінального права взагалі та злочинів проти власності зокрема. Розкрито напрями подальших наукових розробок у цій сфері.

Ключові слова: злочин проти власності, методологія, метод.

I. Вступ

Провідною рисою й тенденцією сучасного етапу розвитку наукового пізнання є його гуманізація. Йдеться не лише про гуманістичну переорієнтацію використання наукових досягнень, а насамперед перебудову методологічних основ науки, стилю мислення, архетипу наукового пізнання. Одним із головних завдань гуманізації наукового пізнання є формування нового гуманістичного стилю мислення [1].

На основі правової парадигми з урахуванням філософсько-правового розуміння закономірностей поведінки учасників правовідносин створюються теоретичні засади реалізації правових норм, структуруються теорії юридичного моделювання і прогнозування [2].

Питання щодо нової методологічної бази досліджень у багатьох галузях науки залишається відкритим. Виявивши недоліки попередніх положень, сучасна філософія не змогла сформулювати нові постулати й методологічні підстави наукових досліджень [3]. Водночас ми розуміємо, що способи аналізу не можуть залишатися незмінними. Успіх дослідження багато в чому залежить від правильності вибраного методу, від його актуальності та відповідності сучасному стану розвитку науки й суспільства. Метод дослідження завжди повинен відповідати рівню розвитку суспільних відносин, інакше він може привести до хибних результатів з негативними наслідками. Пошук нових ефективних у сучасних умовах методів у поєднанні з правильним вживанням традиційних способів наукового аналізу є одним з найважливіших завдань сучасної науки.

II. Постановка завдання

Метою статті є визначення структури й особливостей методологічних основ і напрямів дослідження злочинів проти власності.

III. Результати

У наш час методологічне обґрунтування наукових досліджень має велике значення. Сучасний рівень розвитку науки характери-

зується ускладненням здійснюваних досліджень. Будь-яка помилка може призвести до непередбачуваних наслідків. На сьогодні використання методологічних принципів викликає труднощі, оскільки порівняно недавно відбулася кардинальна зміна філософських основ наукового аналізу.

Один із розробників загальнонаукової теорії методології І.В. Блауберг зазначав, що "концептуальний каркас, який успішно обслуговує науку протягом багатьох років, все частіше не спрацьовує з тієї простої причини, що він виявляється неадекватним щодо сучасних завдань і навіть самій їх постановці" [4]. Це твердження повною мірою стосується сучасного стану вітчизняної правової науки. Враховуючи, що право є одним з регуляторів суспільних відносин і здатне впливати на їх розвиток, вибір способу дослідження має велике значення не лише для розвитку правової системи, але й суспільства в цілому.

Отже, вирішення теоретичних і практичних проблем трансформації сучасного українського суспільства й держави передбачає передусім виконання важкої, але необхідної інтелектуальної роботи щодо виявлення ключових методологічних засад права. Засобом виконання цього завдання є методологія [5, с. 72–77].

Успіх кримінально-правового дослідження в багатьох випадках зумовлений "правильною" методологією й багато в чому залежить від комплексного використання всіх методів. Аналізуючи те чи інше питання, автори виходять з різних передумов, використовують різні способи (прийоми) і, відповідно, отримують неоднакові результати. Різні точки зору, безумовно, розвивають і збагачують науку, проте надзвичайно складним є проведення законодавчих змін в умовах поширення діаметрально протилежних думок не лише на порядок їх здійснення, але й на сутність предмета перетворень. Проведення ж ефективних досліджень, у тому числі законотворчих, можливе лише на основі єдиних методологічних передумов. Причина розбіжностей у більшості ви-

падків полягає у відмінності методів, застосовуваних дослідниками, тому й висновки мають суперечливий характер.

У галузі кримінального права багато правових перетворень останніх років базуються на однібічній методології, яка не враховує всього комплексу методологічних засобів, необхідних для ефективної законотворчості.

У подібних умовах принципове значення має теоретична аргументація розвитку суспільства, а саме реформування його складових за допомогою законотворчості. Як вказував Арістотель, “закони схожі на твори державного мистецтва” [6, с. 278]. Створення збалансованого закону – одне з найважливіших завдань законодавця, виконання якого можливе лише на обґрунтованій методологічній основі.

Зауважимо, що саме розгляд методологічних основ злочинів проти власності має істотне значення, адже будь-яке наукове дослідження починається з розробки методології. Предмет і метод дослідження взаємопов'язані. Вивчення будь-якого самостійного предмета вимагає застосування особливого методу. Успіх дослідження залежить від правильно обраного методу, висновки й результати – від способу їх досягнення. Тому розробка методології є одним з найважливіших завдань будь-якого дослідження.

У сучасній філософії поняття методології є неоднозначним. Класичним прийнято вважати визначення одного із засновників вітчизняної теорії методології Є.Г. Юдіна, який тлумачив її як учення про структуру, логічну організацію, способи й засоби діяльності [7, с. 795]. Водночас існує дискусія щодо цієї категорії як у філософії, так і в галузевих науках. Наприклад, соціолог Т. Парсонс називає сукупність деяких методів емпіричного аналізу технікою дослідження, а під методологією він розуміє загальні підстави достовірності наукових положень [8, с. 69]. Інші автори розглядають методологію або як систему принципів і способів організації та побудови теоретичної і практичної діяльності [9, с. 11, 254], або як сукупність підходів, принципів, прийомів, процедур, які задані професійним співтовариством і покликані визначати напрям та цілі творчого пошуку [10, с. 21]. Методологія – це самосвідомість науки, визначення шляхів і методів ефективного вирішення того або іншого завдання [11, с. 14]. Інші автори виділяють у методології три складові: 1) загальний філософський підхід, спосіб пізнання, застосовуваний дослідником; 2) сукупність методологічних принципів; 3) сукупність конкретних прийомів і методів дослідження [12, с. 54–56].

Також можна виокремити декілька груп науковців – дослідників методології [13], перші з яких ототожнюють методологію з матеріалістичною діалектикою [14], другі – з історичним матеріалізмом [15], треті – з

філософією в цілому [16], четверті – із загальнотеоретичними проблемами відповідної науки [17], п'яті – із сукупністю методів пізнання і перетворення дійсності [18], шості – з наукою і навіть із вченням про методи [19].

У юридичній літературі існують думки, що методологія є найзагальнішим науковим керівництвом до дії, яке є концептуальною єдністю низки моментів: ідей, принципів, методів тощо, які становлять основу певної системи знань, є найбільш загальним вираженням способу вирішення теоретичних або практичних завдань [14, с. 277; 20; 21, с. 12].

Цікаве міркування щодо проблем методології права висловлював свого часу Б. Кистяківський, який виділив три основні проблеми логіки й методології соціальних наук: 1) “як утворювати наукові поняття”; 2) “наскільки можливо застосовувати причинне пояснення до соціальних явищ”; 3) “визначення ролі і значення норм у соціальному житті” [22, с. 22–23].

Продовжуючи аналіз, необхідно виокремити думки щодо розуміння методології таких учених, як К.Д. Петряєва, О.П. Шептуліна та ін. Так, на думку К.Д. Петряєва, методологію не можна зводити ні до сукупності методів, ні до вчення про методи науки. “Методологія – генеральний шлях пізнання, а методи визначають, як іти тим шляхом. Методологія – керівна нитка саме тому, що вона сама в собі містить підставу й імпульс для власного перетворення в методи. У методах втілюються й реалізуються методологічні принципи або їх окремі аспекти. Це виражає субординаційний характер взаємозв'язків між методологією та методами” [23]. Д.А. Кіримов зазначає, що “методологія є загальним науковим керівництвом до дії, становить базис усієї системи знань, пізнавальний стрижень будь-якої науки”. На його думку, “методологію слід розуміти як концептуальну єдність низки компонентів”, зокрема, що включають “систему методів дослідження правових явищ і вчення про ці методи, теоретичні узагальнення об'єктивних закономірностей розвитку правової дійсності та визначений класово-правовий світогляд” [24].

Отже, названі науковці не зводять методологію лише до сукупності методів або знань (учень) стосовно них. Інакше, як зазначає В.Г. Лукашевич, відбувається змішування предмета дослідження з отриманими знаннями про нього, з теорією, яка розкриває його сутність. Науковець зауважує, що субординаційний взаємозв'язок між методологією та методами полягає в тому, що методологію можна вивести як генеральний шлях пізнання, а методи визначають, як (яким способом) іти цим шляхом [25, с. 16].

Існує ще один підхід щодо розуміння сутності методології. Так, А.М. Авер'янов під

методологією розуміє “діяльність людини, спрямовану на розробку програм, планів, схем, систем, методів, форм, засобів тощо, які дають змогу цілеспрямовано й ефективно теоретично викласти та практично перетворити світ” [26].

На думку В.С. Зеленецького, методологія як учення являє собою систему знань, які, у свою чергу, можуть бути філософськими, загальнотеоретичними та приватнонауковими [13]. Кожен вид знання інтерпретує відповідні види методів. Отже, будь-яка наука користується конкретними методами пізнання. Їх вживання вказує на те, як у цих умовах найраціональніше використовувати той або інший метод [13]. Щодо одних методів такі вказівки містяться в марксистській філософії, щодо інших – правила їх вживання визначають інші, неправові науки. Нарешті, кожна наука, у тому числі правова, розробляє свої власні методи, формує правила їх використання в процесі пізнання й перетворення дійсності.

На думку, О.С. Іоффе та М.Д. Шаргородського, методологічна наука – це наука, яка розробляє метод наукового дослідження [27].

Утім, це призводить до логічного питання: що є методологічною основою дослідження злочинів проти власності? У літературі із цього приводу наявні різні точки зору. За радянських часів існувала теорія, згідно з якою методологічну функцію виконує виключно марксистсько-ленінська філософія, тому що марксистська діалектика є єдиним науковим методом пізнання, тому недоречно говорити про особливий метод правових наук або про особливий метод юридичних дисциплін, інститутів [28, с. 17].

У подальшому на основі існування діалектичного методу й методів спеціальних наук було сформовано уявлення про існування різних рівнів методології. Перший рівень – історичний матеріалізм як загальносоціологічна методологія, яка включала в себе загальні принципи діалектико-матеріалістичної методології, трансформовані у принципи пізнання суспільних явищ. Другий рівень – методологічні принципи менш високого рівня (методологічні принципи методу історичного матеріалізму; загальні методи пізнання, трансформовані у принципи пізнання явищ, які досліджуються в розрізі конкретної науки; чисті методи пізнання, використовувані наукою) [29, с. 102–103]. Російська вчена Н.О. Богданова позначила первинний рівень методології як “світоглядний компонент методології”, оскільки саме він, на її думку, безпосередньо пов’язаний з ідеологічними переконаннями науковця та дає змогу відповісти на запитання про те, чим визначається зміст наукових досліджень [30].

Деякі вчені виокремлювали трирівневий підхід щодо характеристики методології [31,

с. 85–87]. На їх думку, перший рівень – це філософія, другий – загальнонаукова методологія, третій – конкретно-науковий рівень. Отже, до третього типу (рівню) ми можемо віднести й методологію основ злочинів проти власності.

А.М. Авер’янов, досліджуючи структуру та взаємозв’язок різних рівней методології, розділяє горизонтальну структуру методології – систему, яка включає понятійно-оформлені об’єктивні закони, тенденції розвитку матерії та суб’єктивні властивості, що пізнають і перетворюють людину [26].

Але існує й перспективніша, на нашу думку, позиція, згідно з якою методологію розуміють як чотирирівневе поняття (так званий функціональний підхід). Так, Г.М. Андреева, А.П. Купріяна, І.В. Блауберг, Є.Г. Юдін наголошують: якщо розуміти методологію у функціональному аспекті, кількість рівнів значно збільшиться. Так, вони виділяють:

1) загальну методологію як загальний філософський підхід і відповідні йому принципи;

2) спеціальну методологію – сукупність принципів, які використовуються відповідно до загальнометодологічних установок щодо специфічного об’єкта дослідження в конкретній галузі знання;

3) конкретно-наукову методологію – сукупність прийомів дослідження, які становлять зміст конкретних методів відповідної діяльності;

4) сукупність процедур, за допомогою яких отримуємо єдиний і достовірний емпіричний матеріал та його первинну обробку, після якої його можна включити до масиву наукового знання [12, с. 54–56; 4, с. 68–71].

Виходячи із зазначених рівнів методології, виокремлюють такі рівні наукового знання: найнижчий рівень збігається з методикою; другий – сукупність методів спеціальних наук; третій – дослідження загальних методів, які виходять за межі окремих наук; методи, які використовуються у всіх науках [32, с. 68].

Перспективність зазначеної концепції, яка, до речі, залишається досі поза увагою дослідників у правничій сфері, на нашу думку, полягає в тому, що, встановивши другий та третій рівні методології, тим самим зумовлюється можливість і необхідність створення в галузевих науках своєї власної методології. Для нас цілком очевидно, що кожна конкретна наука, маючи свій особливий, притаманний тільки їй предмет дослідження, неминує створює і свій окремий метод дослідження, який органічно входить до змісту цієї науки, виконуючи в ній відповідну методологічну функцію.

Значення рівневого підходу в характеристиці методології для правових наук, на нашу думку, полягає в тому, що досі серед

певного кола правників існує неконструктивна думка, згідно з якою статус окремої методології для всіх юридичних наук надається лише теоретичним положенням, розробленими у межах теорії держави і права або філософії права. Це призводить до того, що галузеві юридичні науки не розробляють середньої ланки методології – окремої наукової методології, а намагаються у своїх конкретних дослідженнях без відповідної теоретичної трансформації (адаптації) застосовувати загальнонаукові методи або методи, розроблені в суміжних галузях знань [25, с. 16].

Методології юридичної науки присвячено безліч праць. Водночас понятійний апарат і основні категорії сьогодні є дискусійними. Більшість авторів під методологією права розуміють сукупність принципів, засобів і способів пізнання, уживаних у процесі вивчення правових явищ [24]. Поняття правового методу є більш дискусійною проблемою. Деякі автори під ним розуміють дію, у результаті якої досягається певна мета, а також вигляд і спосіб виконання такої дії [21, с. 32]. Інші розглядають його як сукупність юридичних прийомів, засобів, способів дії соціальних систем, які управляють, входять до державного апарату, впливають на соціально-правове середовище в цілому і на його елементи [33, с. 84].

Найбільш дискусійним є питання про склад методології, про ті методи, які її формують. Виділяють: а) філософські засоби пізнання права; б) загальнонаукові засоби; в) спеціально-юридичні засоби; г) методику і техніку дослідження [34, с. 225–227]; д) методи окремих наук [35, с. 30].

Що стосується методологічних основ і напрямів дослідження злочинів проти власності, в сучасній літературі можна виділити декілька підходів. Перший полягає в прагненні розкритикувати те, що має назву “марксистська правова ідеологія”, замінюючи її іншими філософськими ідеями, частіше за все гегеліанством, або різними варіантами природно-правових учень, які оголошують право мірою свободи [36, с. 15]. Другий – визнає марксизм як єдину методологічну основу кримінального права. Так, Н.Ф. Кузнецова пише: “Методологія є системою категорій діалектичного й історичного матеріалізму, що дає змогу досліджувати й практично застосовувати знання щодо закономірностей, сутності, вмісту кримінально-правової боротьби із злочинністю” [37, с. 8]. Так, автор відмежовує методологію від методики як системи прийомів і операцій, засобів та інструментаріїв дослідження кримінально-правових явищ. Третій підхід, що інколи поєднують з першим, полягає в однорівневому відображенні таких методів, як догматичний, соціологічний, порівняльно-

правовий, історико-правовий, діалектичний (філософський) тощо. [36, с. 15–27].

Отже, вербалізована, виражена в науковому тексті характеристика методології в сучасній кримінально-правовій літературі охоплює: 1) відсилання до філософської системи без наведення будь-яких прикладів її впливу на кримінальне право, хоча цей вплив, поза сумнівом, існує; 2) короткий опис методів пізнання кримінально-правових явищ.

Методологічна основа дослідження злочинів проти власності, якщо виходити із загальноприйнятого її розуміння, виражена у формі знань, припущень, уявлень, локалізованих у суспільній або індивідуальній свідомості. Вона належить до елементів філософії науки, здорового глузду, віри як етичних відносин, розвинутих або неусвідомлених тощо. Це положення украй важливе, оскільки визначає зону пошуку знань, уявлень, які, власне, і формують, насичують методологічні основи дослідження.

Методологічні підстави дослідження злочинів проти власності відповідно до розробленості й вираженості можуть бути активними або пасивними, системно розвиненими або мозаїчними, неосмисленими. Тому, філософські або наукові методологічні передумови самі по собі не мають більшого значення, ніж інші. Передумови в буденній свідомості інколи діють сильніше, ніж наукова методологія, щоправда, перетворюючись на форму науки.

Фахівці в кримінального права повинні наполегливо вивчати механізм дії методологічних передумов злочинів проти власності, наприклад, процеси правового мислення, кримінально-правове оцінювання діянь (кваліфікація злочинів), ухвалення рішення про призначення покарання тощо. Це особливо необхідно, оскільки, дія методологічних основ злочину проти власності може бути очевидною, коли вона усвідомлено приймається або відкидається, а може бути й очевидною, коли ті або інші рішення приймаються на основі неусвідомлюваних методологічних передумов, що, власне, й означає відсутність підґрунтя, основи, стратегії.

При цьому вони можуть виступати провідними в суспільстві або такими, що відхиляються. При включенні у площину кримінально-правової науки, як зазначає А.Е. Жалінський, вони перетворюються на принципи кримінального права, правові підходи й правові позиції, а потім текст кримінального закону і правовозастосовчих рішень [38].

Отже, саме методологічні передумови, виступаючи як явні або неявні аргументи, разом з іншими передумовами (політична воля, організаційно-ресурсні умови тощо) визначають ухвалення кримінально-правових рішень і ставлення до них. Усередині цього механізму вони прояснюють тексти, що бе-

руть участь у комунікації, або дії як специфічні послання до деякого кола адресатів, визначають розуміння управлінських сигналів. Юристові абсолютно зрозуміло, що найбільш істотні форми взаємодії здійснюються через тексти, а будь-який текст не герметичний і призначений для дії на поведінку адресата. Найбільш наочним прикладом цього є найважливіші правові тексти, а саме правові норми, що є розпорядженнями, зверненими до невизначеного кола осіб.

IV. Висновки

Отже, механізм методологічних основ і напрямів дослідження злочинів проти власності є даністю, що розрізняється в часі і за колом осіб. Можна легко уявити собі, як сильно відрізняється дія методологічних основ злочинів проти власності в періоди до 1917 р., з 1917 р. і до останнього десятиліття ХХ ст. Настільки ж сильно вона відрізняється у свідомості окремих груп населення, які посідають різні місця в соціальній структурі суспільства.

Зміст методологічних передумов кримінального права є системою онтологічних і гносеологічних аргументів, що забезпечують здійснення інтелектуальної діяльності, тобто здобуття понять, оцінок, висновків різного характеру, у сфері формування й реалізації кримінального права.

Власне методологічні основи стосуються: 1) того, що суб'єкт послання вважається або передбачається таким, що фактично існує; 2) можливості явища (процесу) перейти в інший стан як у процесі саморегуляції, так і в результаті певної дії з боку зовнішніх чинників – у нашому випадку кримінально-правових норм, узятих у певному контексті; 3) необхідності певних умов для реалізації можливого уявлення про мету й засоби її досягнення.

Таке розуміння структури методологічних основ і напрямів дослідження злочинів проти власності є лише спробою визначити кожну з її складових, не обмежуючись вказівкою, як це роблять при розмежуванні діалектичного методу пізнання на діалектичний матеріалізм і фундаментальний метод пізнання, яким необхідно керуватися при вирішенні окремих кримінально-правових завдань.

Утім, необхідно зауважити, що дослідники, законодавець, правозастосовувачі, пропонуючи певні рішення або здійснюючи певні дії, функціонують за загальним правилом дійсно в контексті суспільства, а це означає, що аргументи, які використовуються, зумовлюються свідомістю суспільства. Вони мають бути адаптовані до суспільства, його реальних або потенційних можливостей і цілей, бути здійсненними в перспективі й не руйнувати безпідставно усталені умови життя суспільства. Звідси визнання плюралізму методології.

Список використаної літератури

1. Андреев И.Д. О методах научного познания / И.Д. Андреев. – М., 1964. – 231 с.
2. Ісакова В.М. Методологічні засади юридичної науки в умовах нової стратегії державотворення в Україні / В.М. Ісакова. – К., 2008. – 236 с.
3. Суркова Л.В. Философия в мире: поиск методологических оснований / Л.В. Суркова // Вестник МГУ. Сер. 7. Философия. – 2004. – № 1. – С. 3–20.
4. Блауберг И.В. Проблема целостности и системный подход / И.В. Блауберг. – М., 1997. – С. 165.
5. Кустовська О.В. Методологія системного підходу та наукових досліджень : курс лекцій / О.В. Кустовська. – Тернопіль : Економічна думка, 2005. – 124 с.
6. Аристотель. Этика / Аристотель. – М., 2002.
7. Советский энциклопедический словарь. – 3-е изд. – М., 1984.
8. Парсонс Т. О структуре социального действия / Т. Парсонс. – М., 2002.
9. Новиков А.М. Методология / А.М. Новиков, Д.А. Новиков. – М., 2007.
10. Добренев В.И. Методология и методика социологического исследования / В.И. Добренев, А.И. Кравченко. – М., 2009.
11. Яскевич Я.С. Методология и этика в современной науке: поиск открытой рациональности / Я.С. Яскевич. – Минск, 2007.
12. Андреева Г.М. Социальная психология / Г.М. Андреева. – М. : Изд-во МГУ, 1980.
13. Зеленецкий В.С. Общая теория борьбы с преступностью. Концептуальные основы : монография / В.С. Зеленецкий. – Х. : Основа, 1994. – 321 с.
14. Андреев И.Д. Проблемы логики и методологии познания / И.Д. Андреев. – М., 1972. – С. 280.
15. Очерки методологии познания социальных заявлений. – М., 1970. – С. 280.
16. В.И. Ленин и методологические вопросы современной науки. – К., 1971. – С. 17.
17. Яновская С.А. Методологические проблемы науки / С.А. Яновская. – М., 1972. – С. 23.
18. Добряннов В.С. Методологические проблемы теоретического и исторического познания / В.С. Добряннов. – М., 1968. – С. 290.
19. Гиргинов Г. Методология как раздел гносеологии / Г. Гиргинов, М. Янков // Вопр. философии. – 1973. – № 8. – С. 127.
20. Казимирчук В.П. Право и методы его изучения / В.П. Казимирчук. – М. : Юрид. лит., 1965. – 204 с.
21. Лукич Р. Методология права / Р. Лукич. – М., 1981.

22. Кистяковский Б.А. Философия и социология права / Б.А. Кистяковский. – СПб. : Изд-во Русского Христианского гуманитарного ин-та, 1998.
23. Петряев К.Д. Вопросы методологии исторической науки / К.Д. Петряев. – К., 1976. – С. 19.
24. Киримов Д.А. Вступительная статья / Д.А. Киримов // Р. Лукач; Методология права / [пер. с сербскохорват.]. – М., 1981. – С. 12.
25. Лукашевич В.Г. Вступна стаття. Сучасні тенденції формування окремих криміналістичних теорій та проблеми криміналістичної методології / В.Г. Лукашевич, О.В. Юнацький // Моделювання у криміналістиці та пізнавальної діяльності слідчого : монографія. – К. : КНТ, 2008. – 184 с.
26. Аверьянов А.Н. Системное познание мира / А.Н. Аверьянов. – М., 1985. – С. 223–224.
27. Иоффе О.С. Вопросы теории права / О.С. Иоффе, М.Д. Шаргородский. – М., 1961. – С. 12.
28. Пионтовский А.А. К методологии изучения действующего права / А.А. Пионтовский. // Учен. зап. ВИЮН. – 1947. – Вып. 6.
29. Андреев И.Д. Методологические основы познания социальных явлений / И.Д. Андреев. – М., 1977.
30. Богданова Н.А. Система науки конституционного права / Н.А. Богданова. – М. : Юристь, 2001.
31. Симанов А.Л. Понятие “состояние” как философская категория / А.Л. Симанов. – Новосибирск, 1982.
32. Венцовский Л.Э. Филосовские проблемы развития науки / Л.Э. Венцовский. – М., 1982.
33. Сорокин В.Д. Метод правового регулирования: Теоретические проблемы / В.Д. Сорокин. – М., 1976.
34. Тарасов Н.Н. Методологические проблемы юридической науки / Н.Н. Тарасов. – Екатеринбург, 2001.
35. Гойман-Калинский И.В. Элементарные начала общей теории права / И.В. Гойман-Калинский, Г.И. Иванец, В.И. Червонюк. – М., 2003.
36. Наумов А.В. Российское уголовное право. Общая часть / А.В. Наумов. – 2-е изд. – М. : БЕК, 1999.
37. Курс уголовного права. Общая часть / [под ред. Н.Ф. Кузнецовой, И.М. Тяжковой]. – М. : Зерцало, 1999. – Т. 1.
38. Жалинский А.Э. Введение в специальность “Юриспруденция”. Профессиональная деятельность юриста : учебник / А.Э. Жалинский. – 2-е изд. – М. : ТК Велби : Проспект, 2007.

Стаття надійшла до редакції 07.02.2014.

Дорохина Ю.А. Преступления против собственности: методологические основы и направления исследования

В статье рассмотрена структура методологического инструментария исследования преступлений против собственности. Установлены разновекторные уровни методологии уголовного права. Раскрыты направления дальнейших научных разработок в этой сфере.

Ключевые слова: преступление против собственности, методология, метод.

Dorokhina Iu. Crimes are against property: methodological bases and directions of research

The article is devoted to consideration of structure of methodological tool of research of crimes against property. Methodologies of criminal right are set in general and crimes against property in particular. Directions of subsequent scientific developments open up in this sphere.

A conclusion is done, that maintenance of methodological grounds of criminal right is the system of ontological and gnosiological arguments which provide realization of intellectual activity, that receipt of concepts, estimations, conclusions of different character, in the field of forming and realization of criminal right.

Actually methodological bases belong to: 1) that the subject of message is considered or foreseen to such, that exists actually; 2) possibilities of the phenomenon (to the process) to pass to other state both in the process of self-regulation and as a result of certain action from the side of external factors - in our case of crimes norms, taken in some context; 3) to the necessity of certain terms for realization of possible picture of purpose and facilities of its achievement.

Such understanding of structure of methodological bases of crimes against property is only attempt to define each of its constituents, not limited to pointing, as it is done at differentiating of dialectical method of cognition on dialectical materialism and fundamental method of cognition, which it is necessary to follow at the decision of separate crimes tasks.

However necessary it is to notice that researchers, legislator, offering certain solutions or carrying out certain actions, function by general rule indeed in the context of society, and it means that arguments which are used are predetermined by consciousness of society. They must be adapted to society, him the real or potential possibilities and aims, to be feasible in a prospect and not to destroy groundlessly a condition lives of society, which was folded. From here confession of pluralism of methodology.

Key words: crime against property, methodology, method.